

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**

«Затверджую»

Ректор УПА

Коваленко О. Е.

« _____ » _____ **2020 р.**

**ЗВІТ-ПЛАН
роботи
2019-2020 рр.**

Харків
2020

ЗМІСТ

Вступ	3
Організація обслуговування користувачів	5
Культурно-просвітницька робота	14
Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота	17
Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін	25
Наукове опрацювання документів. Організація інформаційно-пошукового апарату	30
Організація та збереження єдиного інформаційного ресурсу	35
Науково-методична робота	39
Управління. Робота з кадрами. Підвищення кваліфікації	45
Матеріально-технічне забезпечення	49

Додатки:

Таблиця основних статистичних показників роботи 2019-2020 рр.

План культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки у 2020 р.

ВСТУП

Діяльність Наукової бібліотеки УПА у 2019 р. була спрямована на підтримку забезпечення освітньої та наукової діяльності академії на основі якісного та оперативного задоволення інформаційних потреб студентів, професорсько-викладацького складу, аспірантів, науковців та співробітників академії, подальше впровадження в роботу нових сервісів та послуг. Сьогодні відбувається змінення вектора уваги бібліотеки до пріоритетності надання послуг автору-вченому. Бібліотека стає інформаційним посередником у дослідженнях наукового статусу викладачів та ЗВО.

У 2019 р. Наукова бібліотека УПА надавала наступні сервіси та послуги:

- якісне інформаційне забезпечення та онлайн-доступу до баз даних;
- розповсюдження результатів досліджень;
- допомога у пошуку і підборі перевірених джерел інформації;
- підбір видання для опублікування статті;
- оформлення публікацій;
- перевірка наданої інформації;
- розвиток власних університетських видань;
- інформаційно-аналітична діяльність щодо відображення публікаційної активності та впливовості у світових рейтингах кожного науковця ЗВО;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними;
- консультаційна допомога у розвитку інформаційної культури та дослідницьких навичок і стратегій користувачів та ін.
- забезпечення необмеженого, вільного доступу до бібліотечних, національних та світових інформаційних ресурсів.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності залишається формування інформаційних ресурсів: поповнення фондів навчальною і науковою літературою з профілю підготовки фахівців, передплата електронних ресурсів, створення електронних ресурсів власної генерації, колекцій електронних документів, удосконалення системи навігації у світовому інформаційному середовищі.

Протягом року бібліотека брала активну участь в роботі академії з питань наукометрії і бібліометрії, здійснювала моніторинг наукового потенціалу УПА та особистого рейтингу вчених в українському індексі наукового цитування, рейтингах міжнародного рівня.

Кілька років поспіль співробітники Наукової бібліотеки беруть участь у щорічних науково-практичних конференціях науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії окремою секцією «Сучасні інформаційні технології». У 2019 р. підготовлено і заслухано 6 доповідей.

Продовжувалась робота з ретровведення фондів Наукової бібліотеки до електронного каталогу, штрих-кодування фондів, що необхідно для якісного інформаційного забезпечення користувачів.

Наукова бібліотека продовжувала роботу у корпоративних проектах зі створення реферативних та повнотекстових ресурсів спільно з НБУ ім. В. І. Вернадського, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Крім того, бібліотека є учасником корпоративного проекту ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Метабібліографія Харківщини» та проекту «Бібліотечна енциклопедія Харківщини».

Новими видами роботи, призначеними підняти імідж академії, у 2019 р. стало:

- більш активна діяльність наукової бібліотеки як видавця наукових журналів академії;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними.

Головними завданнями Наукової бібліотеки на 2020 р. визначено:

- *інформаційно-аналітична діяльність щодо відображення публікаційної активності та впливовості у світових рейтингах кожного науковця ЗВО;*
- *розвиток та удосконалення єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки з урахуванням перспективних напрямків підготовки фахівців, наукових досліджень в академії;*
- *впровадження і якісне забезпечення комплексу нових інформаційно-бібліотечних послуг для задоволення багатoproфільних запитів користувачів;*
- *підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними;*
- *послуги з наукового видавництва, підтримка наукових збірників «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування», просування фахових видань академії до наукометричних баз даних;*
- *допомога бібліотеці інституту УІПА в м. Бахмут, в опануванні новітніми технологіями в інформаційній роботі з усіма категоріями користувачів;*
- *розширення інформаційного потенціалу бібліотечного сайту, пропагування серед академічної спільноти всіх рівнів інформаційних ресурсів і можливостей Наукової бібліотеки;*
- *закріплення за бібліотекою позицій та іміджу сучасної бібліотеки інноваційного типу.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Одним із пріоритетних напрямів роботи бібліотеки у минулому році було удосконалення інформаційно-бібліотечного обслуговування усіх груп користувачів.

Обслуговування користувачів у 2019 р. здійснювалось за такими напрямами:

- якісне інформаційно-бібліотечне забезпечення навчального, науково-дослідного і виховного процесів на основі автоматизованих технологій;
- задоволення запитів на відсутню у фонді бібліотеки літературу через систему МБА;
- запобігання читацької заборгованості;
- підвищення якості обслуговування шляхом здійснення додаткових платних послуг.

Структура обслуговування користувачів у 2019 р. представлена наступним чином:

- 2 абонементів навчальної літератури, у т.ч. в бібліотеці ННППІ (м. Бахмут);
- абонемент наукової літератури та фонду рідкісних видань;
- абонемент художньої літератури із сектором культурно-просвітницької роботи;
- 3 читальних зали.

Протягом звітної року за єдиним реєстраційним обліком (ЄРО) користувачів всіма структурними підрозділами Наукової бібліотеки та бібліотекою ННППІ зареєстровано **5069 користувачів** (у 2018 р. – 5230 користувача), з них студентів – 4560 чол.

Зміна контингенту користувачів за останні 3 роки виглядає так:

Користувачі	2017 р.		2018 р.		2019 р.	
	загальна кільк.	%	загальна кільк.	%	загальна кільк.	%
Всього користувачів за ЄРО	5271		5230		5069	
в т.ч. студентів	4644		4664		4560	
- професорсько-викладацький склад	283		226		252	
- сторонніх користувачів	112		157		89	
Кількість віддалених авторизованих користувачів	1237		1225		3769	

Всього за звітний рік всіма підрозділами Наукової бібліотеки та бібліотекою ННППІ обслуговано **12115 користувача**, зафіксовано **208362 відвідувань**, книговидача склала **382742 прим.**

Основні показники обслуговування розподіляються по структурних підрозділах Наукової бібліотеки таким чином:

№п/п	Структурні підрозділи НБ	Кількість обслугованих користувачів всього		Кількість відвідувань		Кількість книговидач	
		2018р.	2019р.	2018р.	2019р.	2018р.	2019р.
1.	Наукова бібліотека	11947	14234	189080	197707	369824	369681
1.1.	Абонемент наукової літератури	2161	2043	33100	32562	68217	67501
1.2.	Абонемент навчальної літератури	5293	5187	58601	59016	169505	169840
1.3.	Відділ інформаційно-бібліографічної діяльності	110	108	1612	1603	1564	1512
1.4.	Читальна зала	2226	2237	20052	20033	83950	83920
1.5.	Читальна зала для науковців	51	47	327	293	367	349
1.6.	Художній абонемент	881	843	4808	4782	7548	7622
2.	Обслуговано он-лайн всіма підрозділами	1225	3769	70580	77848	38673	38937
3.	Бібліотека ННПШ	1638	1648	12591	9706	16104	12860
4.	Всього	13585	15882	201671*	207413*	385928	382541

*без кількості відвідувань масових заходів

Слід відзначити, що кількість студентів 1-го курсу, які записались до бібліотеки та кількість студентів за набором співпадає. У звітному році набір студентів 1 курсу денної форми навчання в порівнянні з минулим роком збільшився:

– денна форма навчання (у 2018 році-321, у 2019 році-399).

Всього до бібліотеки у 2019 році записалося 951 читач.

З метою автоматизованого обслуговування користувачів абонементами створюється і підтримується в програмі «ІРБІС» БД «Читач», яка нараховує на кінець року 4558 записів. На основі цих записів співробітниками абонементів виготовлювались читацькі квитки (єдині читацькі квитки для бібліотек вищих навчальних закладів м. Харкова). Для їх виготовлення на абонементах встановлено веб-камери, протягом року зроблено 715 фотознімків, виготовлено, роздруковано і заламиновано 762 читацьких квитка.

Користувачі абонементів мають можливість оформити електронне замовлення на видання. Замовлення буде виконано через 60 хвилин. Користувачу потрібно отримати замовлену літературу не пізніше наступного

дня, в іншому разі замовлення анулюється. У 2019 р. через електронне замовлення користувачами отримано 84 назви навчальних посібників.

Планові завдання за основними показниками *абонементу навчальної літератури*, який обслуговує студентів всіх курсів денної та заочної форми навчання, виконані таким чином:

	план на 2019 р.	виконано 2019 р.	%	план на 2020р.
кількість читачів	4000	3769	94,25%	4000
кількість відвідувань	59000	59016	100%	59000
кількість книговидач	16000	169840	100%	169000

Планові завдання за основними показниками на 2020 р. залишились на рівні минулого року. Але сподіваємось, що у 2020 році цифри за основними показниками зростуть завдяки поповненню набору студентів заочної форми навчання 2-3 курсів (після технікуму) та у розрахунку на поповнення набору студентів заочної форми навчання, що отримують другу вищу освіту.

У вересні 2019 р до БД “Читач” були введені дані про читачів 1 курсу денної та заочної форм навчання (399 студентів із 41 групи – денна форма навчання та 49 студентів із 7 груп – заочна форма навчання) згідно з наказами ректора академії про зарахування. У вересні 2019 року здійснювалось автоматизоване обслуговування читачів (груповим методом) цієї категорії.

У вересні-жовтні 2019 року на підставі наказів ректора академії введено до БД “Читач” відомості про іноземних студентів 1 курсу денної форми навчання. Всього введено 5 груп (17 осіб) цієї категорії користувачів.

У вересні-жовтні 2019 року введено до БД “Читач” відомості про студентів, які отримують другу вищу освіту (на підставі наказів академії) за спеціальністю 011 Науки про освіту (Педагогіка вищої школи) та за спеціальністю 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом). Всього введено 8 груп (218 осіб) цієї категорії користувачів.

У 2020 році планується вдосконалити взаємодію бібліотеки та приймальної комісії академії стосовно більш оперативного надання інформації про студентів у форматі EXCEL. Це буде сприяти більш швидкому наповненню БД “Читач” АРМу “Каталогізатор”.

Планується більше уваги приділити систематичній роботі з відмовами на літературу, а також надавати консультації, щодо наявності електронних версій видань в ЕК згідно запитів, орієнтувати користувачів на роботу у мережевому середовищі.

Користувачі бібліотеки обслуговувались також на *абонементі бібліотеки ННППІ в м. Бахмут.*

Основні показники обслуговування **бібліотекою ННППІ** за останні 3 роки:

	<u>2017р.</u>	<u>2018 р.</u>	<u>2019 р.</u>
– кількість користувачів за ЄРО	931	923	927
– кількість відвідувань	22126	13006	10023
в т.ч.:			
– абонементу	9267	2469	2599
– кількість книговидач	37386	16104	12860
в т.ч.:			
– на абонементі	21741	2186	2022

Спостерігається зниження основних показників діяльності бібліотеки ННППІ. Це пояснюється кількома причинами: звернення студентів до електронних версій навчальної літератури, можливість вільного доступу до Інтернет-ресурсів, недостатнім поповненням навчальної та наукової літератури; відрахуванням студентів після отримання диплому бакалавра та не всі студенти записані у бібліотеці. Ще одна із причин зниження показників є постійне звертання студентів до сайту дистанційного навчання УПА, де викладачі викладають свої роботи з дисциплін.

Структура кількісного складу користувачів за ЄРО:

- всього за ЄРО – 927 чол., з них:
- студенти – 791 чол.;
- денної форми навчання – 173 чол.;
- заочної форми навчання – 618 чол.;
- професорсько-викладацький склад – 34 чол.;
- навчально-допоміжний склад – 38 чол.;
- сторонні читачі – 64 чол.

Обслуговування студентів денної форми навчання здійснювалось груповим методом. Для студентів 1 курсу проводилось ознайомлення з «Правилами користування бібліотекою», бесіда про довідково-пошуковий апарат бібліотеки, ЕК бібліотеки на сайті НБ УПА.

Для автоматизованого обслуговування користувачів і надання їм можливості користуватися повнотекстовими БД Наукової бібліотеки, захищеними авторизацією, співробітниками бібліотеки (м. Бахмут) створена БД читачів, яка нараховує **1732 записів**. У звітному році **242 записи** були експортовані до Наукової бібліотеки для внесення до її БД «Читач» і надання читацьким квиткам номерів, необхідних для авторизації користувачів.

На 2020 рік бібліотекою ННППІ плануються такі показники роботи з обслуговування користувачів:

- кількість читачів за ЄРО – 1000;
- кількість відвідувань – 13100;
- кількість книговидач – 16150.

Основним завданням *абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань* Наукової бібліотеки є обслуговування науковою літературою різних категорій користувачів, враховуючи їх професійні, наукові, освітні, культурні запити; системна робота зі збереження фонду.

Обслуговування користувачів здійснювалося в автоматизованому режимі. Під час обслуговування працівниками абонементу надавалися довідки і консультації з питань використання електронного каталогу бібліотеки.

Структура кількісного складу користувачів за ЄРО:

- всього за ЄРО – 424 чол., з них:
- професорсько-викладацький склад – 215 чол.;
- аспіранти – 44;
- навчально-допоміжний склад – 142 чол.;
- сторонні читачі – 23 чол.

Планові завдання за основними показниками абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань за 2019 рік виконані таким чином

	план на 2019 р.	виконано 2019 р.	%	план на 2020р.
Кількість читачів	2230	2043	91,16%	2230
Кількість відвідувань	35000	32562	93,03%	35000
Кількість книговидач	69000	67501	97,82%	69000

Протягом звітного періоду проводилась робота з відмовами на літературу. Було проаналізовано 93 відмов. З них 68 запитів було виконано за рахунок фонду читального залу та навчального абонементу. Не знайдено на полицях 25 прим. Робота з пошуку 25 видань триває.

На 2020 рік плануються такі показники роботи абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань:

- кількість читачів за ЄРО - 420;
- кількість відвідувань - 35000;
- кількість книговидач – 69000.

Основні показники роботи *абонементу художньої літератури із сектором культурно-просвітницької роботи* Наукової бібліотеки:

	план на 2019 р.	виконано 2019 р.	%	план на 2020р.
Кількість користувачів	850	843	99%	850
Кількість відвідувань	5000	4782	95,64%	5000
Кількість книговидач	7000	7622	100%	7000

Показники відвідувань і книговидачі підтримуються завдяки активному попиту на такі видання, про які йшла мова на масових заходах, які презентовано на тематичних та виставках нових надходжень, до ювілейних дат видатних письменників, за рахунок періодичних видань, таких, як: «Бурда», «Ателье», «Журнал мод», видання з перукарської справи та дизайну, а також літератури з мистецтва.

Фонд абонементу художньої літератури повільно поповнюється новинками сучасної української поезії, прози і літературно-художніми журналами, що пояснюється недостатнім бюджетним фінансуванням. З такою кількістю нових надходжень в рік фонд абонементу застаріває, абонемент не може якісно задовольнити попит користувачів на новинки сучасної вітчизняної та світової прози та поезії, бестселери.

У поточному році абонемент отримав 21 прим. нових книг, майже 100% яких отримано в дар від користувачів. Показники нових надходжень літературно-художніх творів на абонемент протягом останніх 3 років:

Роки:	2017	2018	2019
Показники нових надходжень	29	28	21

На 2020 рік плануються такі показники роботи абонементу художньої літератури:

- кількість читачів – 850;
- кількість відвідувань – 5000;
- кількість книговидач – 7000.

Як і в попередні роки, значна увага у звітному році на всіх абонементних приділялася роботі із **запобігання читацької заборгованості**. В роботі використовувались традиційні форми та методи:

- проведення бесід з першокурсниками про правила користування бібліотекою та відповідальність за збереження літератури;

- перереєстрація користувачів на всіх абонементях;
- опрацювання наказів про переміщення контингенту студентів;
- надсилання листів-нагадувань студентам-боржникам;
- надсилання списків студентів-боржників денної форми навчання у деканати та на кафедри;
- нагадування користувачам про заборгованість телефоном;
- злісні боржники, які не розрахувались до кінця року, внесені до списків по факультетах та позбавлені прав користування фондами абонементів та читального залу.

Стан заборгованості на абонементях у 2019 р.

	Стан заборгованості на 01.01.2019			Виявлено За 2019 р.			Ліквідовано За 2019р.			Стан заборгованості на 01.01.2020 р.		
	відрах.	поточні	всього	відрах.	поточні	всього	відрах.	поточні	всього	відрах.	поточні	всього
Аб. навч літер.	299	259	558	39	175	214	41	178	219	297	256	553
Аб. наук. літер	–	35	35	–	122	122	–	123	123	–	34	34
Аб. худож. літер	–	33	33	–	14	14	–	21	21	–	33	26

Наведені дані свідчать про те, що у звітному році заборгованість незначно зменшилась порівняно з 2018 роком.

Позитивний результат дає регулярне надсилання письмових нагадувань та можливості програми ІРБІС (програма блокує боржника та позбавляє можливості замовити літературу через електронне замовлення, отримувати літературу). Планується продовжити тісний зв'язок з деканатами (методистами), кураторами груп для регулярної роботи по ліквідації читацької заборгованості.

У 2020 році для покращення роботи з боржниками планується освоєння процесу надання повідомлень користувачам шляхом введення у поле: 32 E-mail електронної адреси читача в БД “Читач” АРМу “Каталогізатор”.

Задоволення запитів на відсутню у фонді бібліотеки літературу здійснювалось через **систему МБА**.

З 36 замовлень користувачів з бібліотеки-фондотримача надійшло 30 прим. літератури, 6 – склали відмови за відсутністю у фондах.

Користувачами цієї послуги є наукові співробітники, аспіранти та викладачі. Тематика замовлень: енергетика, машинобудування, суспільно-політичні науки, професійно-технічна освіта та інш. Кількість користувачів МБА декілька зростає у порівнянні з минулим роком

На 2020 р. планується активніше пропагувати послугу МБА та ЕДД серед користувачів — викладачів, аспірантів, студентів-дипломників.

Підвищене навантаження з обслуговування користувачів припадає на **читальні зали**, що пояснюється недостатньою кількістю навчальної літератури у фондах Наукової бібліотеки та бібліотеці ННППІ. До структури обслуговування користувачів входять 3 читальних зали.

Роботу читальних залів Наукової бібліотеки у звітному році характеризують такі показники:

Показники	Виконано всього у 2019 р.	Загальний. чит. зал НБ з електрон. чит.залом	Чит.зал для науковців	Чит. зал б-ки ННППІ у. м. Бахмут
Кількість обслугованих користувачів	3005	2237	47	721
Кількість відвідувань	27750	20033	293	7424
Кількість книговидач	95107	83920	349	10838

Загальний читальний зал Наукової бібліотеки містить 50 посадочних місць. Обслуговування користувачів здійснюється в автоматизованому режимі. Майже половина користувачів загального читального залу – студенти заочної форми навчання, які активно відвідують його для підготовки до занять під час сесії.

Протягом звітнього року користувачі читального залу активно зверталися до фонду періодичних видань, який знаходиться у відкритому доступі, це – видання за 2016-2019 роки (74 назви журналів та 12 назв газет).

Відвідування **електронного читального залу**, що розміщено у приміщенні загального читального залу (10 робочих місць), протягом року склали 1570. Активним попитом користувалася повнотекстова БД ЕК «Електронні навчально-методичні видання кафедр», зроблено 29195 скачувань повних текстів.

На 2020 р. плануються такі основні показники роботи загального читального з електронним читальним залом:

- кількість користувачів – 2220;
- кількість відвідувань – 20000;

- *кількість книговидач – 84000.*
- *кількість відвідувань електронного читального залу – 2000.*

З метою покращення якості обслуговування користувачів та на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. №796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державній формі власності» із змінами і доповненнями та наказу Міністерства освіти і науки України від 23.07.2010 р. №736/902/758 «Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами» бібліотекою здійснюються **платні послуги**, які включають:

- ксерокопіювання документів;
- сканування документів;
- друкування документів з зовнішнього носія інформації;
- складання бібліографічних списків для курсових, дипломних і наукових робіт українською та іноземними мовами.

На всі платні послуги користувачеві видаються квитанції, наприкінці робочого дня отримані від споживачів гроші здаються до банку (Credit Agricole). Облік роботи з надання платних послуг здійснюється у загальному читальному залі бібліотеки, де встановлено необхідну техніку. Всього здійснено платних послуг на суму **24501 грн. 90 коп.**, з них:

- ксерокопіювання – 10110 грн. 80 коп. (8792 стор.);
- друкування з зовнішнього носія інформації – 8584 грн. 70 коп. (5955 стор.);
- сканування документів – 13 грн. 00 коп. (13 стор.);
- складання бібліографічних списків укр. мовою – 2544 грн. 60 коп. (248 описів);
- складання бібліографічних списків іноземними мовами – 3248 грн. 80 коп. (164 описів).

Крім того, співробітниками читального залу зроблено для потреб академії **188 стор. ксерокопій.**

На 2020 рік в цілому по бібліотеці плануються такі основні показники обслуговування користувачів:

- *кількість користувачів за ЄРО – 5650;*
- *кількість обслугованих користувачів – 13000;*
- *кількість відвідувань – 200000;*
- *кількість книговидач – 350000.*

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА

Культурно-просвітницька діяльність бібліотеки покликана сприяти навчально-освітньому процесу академії та формувати у студентів різними засобами популяризації книги і читання соціально необхідні знання і навички, виховувати почуття патріотизму, розвивати професійні інтереси, долучати до культурного світового і національного надбання. Підготовка всебічно розвинених і духовно багатих майбутніх фахівців – інженерів-педагогів у вищій школі є складним, комплексним процесом, в якому поруч із випускаючими кафедрами провідну роль відіграє саме бібліотека – центр інформаційного забезпечення навчально-виховного і наукового процесів академії.

Культурно-просвітницька робота Наукової бібліотеки проводилась у відповідності до державної програми «Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді» (Наказ №641 від 16.06.15 р.) та «Концепції культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки УПА».

З метою вільного доступу до інформації всім категоріям користувачів на бібліотечному сайті діяли відповідні сервіси: віртуальні виставки, презентації, новини з життя академії, бібліотеки. Крім того, на сайті для викладачів і кураторів у розділі «Культурно-просвітницькі заходи» розміщено **"Календар знаменних та пам'ятних дат на 2019 р."** та **"План культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки УПА на 2019 р."**

Культурно-просвітницька робота Наукової бібліотеки протягом року традиційно проводилась у напрямках національно-патріотичного, інтелектуально-духовного, громадсько-правового, морального, екологічного, естетичного, трудового, фізичного виховання та утвердження здорового способу життя. Ця діяльність бібліотеки сприяє вихованню гармонійної, морально-досконалої особистості, відкритої до інтелектуального, духовного і творчого розвитку.

Заходи, які проводились із студентами в аудиторіях академії, читальному залі бібліотеки були направлені на формування у молоді громадянської відповідальності, національної гордості, правової свідомості, високої моралі та культури. З цією метою було проведено 16 масових заходів та 9 бібліографічних оглядів літератури. Кількість присутніх на культурно-просвітницьких заходах склала 632 людини. Студенти з різних факультетів академії та ННППІ в м. Бахмут залучались до підготовки та проведення окремих культурно-просвітницьких заходів. Використання мультимедійних ресурсів значною мірою покращує та змістовно доповнює заходи, які проводить бібліотека. Перегляд фільмів, приурочених до знаменних дат, присвячених життю та творчості видатних людей; презентації; використання звукових фонограм, художніх репродукцій, фотографій дозволяє урізноманітнити виховні заходи, зробити їх більш насиченими, цікавими та пізнавальними.

Усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції. Національно-патріотичне виховання формується на прикладах історії становлення Української державності, українського козацтва, героїки визвольного руху, досягнень у галузі політики, освіти, науки, культури і спорту. Для досягнення цієї мети бібліотекою було проведено низку заходів:

Книжкові виставки: «Соборна мати Україна – одна на всіх, як оберіг», «У мові рідній – і минуле, й майбуття, у ній народу суть, його життя», «Тих днів не змовкне слава», «Жінки, які змінили світ. Портрети на тлі епохи», «Незалежна Україна – шлях до мети», «За Україну! За честь! За славу! За народ», «З рідним словом міцніше держава» та ін.

Виставки-вернісажи: «Краса і велич символів державних» до Дня Конституції України, «Вишиванка цвіте над Україною» до дня вишиванки. Інформаційні листи та години: «Бій під Крутами», «Гетьман Мазепа та його доба» до 380 річчя від дня народження.

Години історії: «Живим уклін-загиблим слава» до Дня Героїв Небесної сотні, «Ми вільні» до Дня Гідності та Свободи».

Бібліотекою м. Бахмут організовано книжкові виставки «Прапор миру, вірності і волі»; «Живи моя державо, Україна!»; «Великий голод-вічний гріх» та інші.

Активна робота проводиться також з питань правового та екологічного виховання. Так до дня Міжнародного захисту прав людини було підготовлено заходи: тематична виставка «Держава.Права.Громадянин», інформ година та перегляд літератури: «Чужа війна» до дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав, інформаційні листи: «Знаємо та релізуємо свої права» до дня Конституції України, «Як святкують День студента у різних країнах світу» до Міжнародного дня студента, година Історії: «Голокост і людська гідність» До Міжнародного Дня пам'яті жертв Голокосту, виставка-реквієм: «Український народ: випробування голодом» до дня пам'яті жертв голодомору в Україні, « Чорнобиль: без права забуття», тематична виставка «Любить всім серцем Україну» до дня Незалежності України, екологічний журнал «Екологія природи – екологія душі», сумісно з кафедрою іноземних мов була підготовлена та проведена вікторина та віртуальна подорож «Відкрий Європу для себе».

Особлива увага в роботі бібліотеки приділяється інтелектуально-духовному та моральному розвитку особистості. Питання збереження культури відродження духовності в сьогоденних умовах набувають особливої актуальності. Протягом року у бібліотеці були розроблені книжкові та віртуальні виставки, інформаційні листи, відкриті полиці та книжкові інсталяції: «Ярослав Мудрий – політик влади і науки», «Альберт Ейнштейн – людина Всесвіту», «Рідна домівка, рідна сім'я – тут виростає доля моя», «Толерантність – моральний імператив сьогодення», «І словом, і

розумом, і життям своїм мудрець» до роковин з дня смерті Г. Сковороди, «Знання це сила, сила – це знання», ретро-виставка до Всеукраїнського дня бібліотек «У тиші храму, де живуть слова».

У бібліотеці регулярно оновлюються постійні виставки «Твої, освіта, імена», «Праці вчених УПА», «Тобі, першокурснику», «Новинки навчально-методичної літератури», «Актуальні проблеми сучасної педагогіки» «Методика професійного навчання. Курсове проектування».

Значним попитом читачів користувались виставки та відкриті полиці, огляди літератури, які були присвячені трудовому, фізичному вихованню та утвердженню здорового способу життя: «Красота врятує світ» до дня робітників легкої промисловості, «Вища освіта в Україні: Європейський вибір» до дня працівників освіти, «Чи бути здоровим – вирішуєш ти!», «Зі спортом по життю», «Весь світ кидає палити, а ти?», «Обери життя – воно прекрасне!». З метою естетичного виховання та розкриття фонду бібліотеки і популяризації літератури експонувались тематичні виставки та проводились заходи: «Живуть, Кобзарє любий, поміж нас і голос твій, і пензель твій, і слово», «Перлини творчості Вільяма Шекспіра», «Панас Мирний – корифей української прози», «Книги-ювіляри 2019 року», «Володимир Івасюк: сила серця і таланту»; «Нові надходження», літературні години-презентації та огляди літератури: «Великий байкар і наш край», «Мандрівка в світ Івана Котляревського», до 130-річчя від дня народження Остапа Вишні «Сивий голуб українського гумору», до Всесвітнього дня поезії сумісно з викладачем Трохимчуком С.М. було проведено літературно-музична гостинна «Поезія – слово! Поезія – пісня! Поезія – вільна душа!».

У звітному році всі напрямки роботи відзначено тематичними виставками. Всього підготовлено **97 виставок** (у т.ч. у бібліотеці ННППІ в м. Бахмут – 39), на яких було представлено **2829** видань (у т.ч. в бібліотеці ННППІ в м. Бахмут – 1088). Тематичні виставки мають надзвичайно великий вплив на виховний процес студентів та не залишають нікого байдужим.

На сайті бібліотеки у звітному році було представлено 2 віртуальні виставки: «Костянтин Дмитрович Ушинський – вчитель вчителів, основоположник наукової педагогіки», «Китай та китайська культура в фондах бібліотеки».

У 2020 р. планується проведення культурно-просвітницьких заходів, які сприятимуть відродженню національної культури, краєзнавства, формуванню у студентів активної громадянської позиції, національної свідомості, високих моральних, естетичних якостей та духовних потреб, підтримуватимуть правову, екологічну культуру.

У напрямку

– **національно-патріотичного** виховання планується організація і проведення: 21 книжкових виставок;

– **інтелектуально-духовного** виховання: 7 книжкових виставок, 2 віртуальні виставки;

- **громадсько-правового виховання:** 7 книжкових виставок, підготовка 2 інформаційних листів; 1 бібліографічний огляд;
 - **морального та естетичного виховання:** 16 книжкових виставок, підготовка 1 інформаційних листів; 4 оглядів літератури;
 - **екологічного виховання:** 4 книжкових виставки, 1 бібліографічний огляд;
 - **трудового виховання:** 7 книжкових виставок, 1 огляд літератури;
 - **фізичного виховання:** 5 книжкових виставок, 1 огляд літератури.
- (Детальніше див. у плані заходів з культурно-просвітницької діяльності).

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА І ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНА РОБОТА

Головна ознака сучасної бібліотеки ЗВО – максимально повна орієнтація на потреби науковця, перенесення уваги з потреб читача на потреби автора. Завдяки сучасним інформаційним технологіям бібліотека стала активним посередником між інформацією і користувачем.

Інформаційна і довідково-бібліографічна робота бібліотеки у 2019 р. була спрямована як на поповнення інформаційних ресурсів, так і на удосконалення самої системи інформаційних послуг усім категоріям користувачів. Ця робота велася у таких напрямках:

- створення власних інформаційних ресурсів, управління бібліографічними та повнотекстовими ресурсами;
- надання користувачам можливості доступу до інформаційних ресурсів традиційних, електронних, у тому числі Інтернет;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними;
- інформаційно-аналітична діяльність щодо відображення публікаційної активності та впливовості у світових рейтингах кожного науковця ЗВО;
- послуги з наукового видавництва;
- підготовка інформаційних, бібліографічних та біобібліографічних матеріалів;
- сприяння підвищенню інформаційної культури споживачів інформації різних категорій;
- поповнення web-сайту бібліотеки необхідною інформацією;
- організація виставок, презентацій тощо.

Власні інформаційні електронні ресурси бібліотеки складаються з бібліографічних і повнотекстових баз даних (БД) (про повнотекстові БД див. розділ «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу»).

Головними бібліографічними ресурсами НБ є:

- БД Електронного каталогу Наукової бібліотеки (154236 записів);
- БД ЕК бібліотеки ННППІ м. Бахмут (4206 записів);

- БД «Авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів» (1697 записів);
- БД «Інтернет-ресурсів» (73 записи);
- БД «Праці співробітників УПА» (32117 записів).

Електронний каталог бібліотеки містить крім відомостей про фонд та нові надходження літератури до бібліотеки, наступні **аналітичні** БД:

	<u>поповнено за 2019 рік (опис.)</u>	<u>всього (опис.)</u>
- «Праці вчених УПА»	762	32117
- «Проблеми освіти»	232	21073
- «Законодавство України»	32	2088
- «Харків і Харківщина»	7	556

Велике значення для удосконалення інформаційної роботи бібліотеки, її наукової і видавничої діяльності має БД «Праці вчених УПА», яка містить інформацію про всі публікації вчених незалежно від їх наявності у фонді бібліотеки. Для поповнення БД «Праці вчених УПА» використовується БД «Наукова періодика України», яка міститься на сайті НБУ ім. В. І. Вернадського, а також сайти періодичних видань. Знайдена інформація вноситься до БД «Праці вчених УПА» із зазначенням електронної адреси документа. Це дає можливість користувачам ознайомитись з повними текстами праць вчених УПА, які відсутні у фонді Наукової бібліотеки. На 01.01.2020 р. БД «Праці співробітників УПА» налічує 32117 описів.

Підвищенню якості ЕК і ефективності його використання сприяє Авторитетний файл «Індивідуальний автор» (АФ ІА) для БД «Праці вчених УПА». У 2019 р. було здійснено його редагування:

- шляхом зв'язання внесених з АФ ІА всіх описів робіт авторів-співробітників УПА, що внесені до ЕК за минулий рік;
- поля «місце роботи автора» у зв'язку із змінами у назвах кафедр;
- нові записи до АФ ІА вносяться згідно штатного формуляру академії.

На 1.01.2020 р. АФ ІА складає 1527 записів. У наступному році планується продовжити редагування:

- поля «місце роботи автора» з метою уніфікації пошуку користувачами праць співробітників УПА для отримання статистичних даних;
- унікального номеру (ID ORCID);
- особистих даних авторів (профілів) у наукометричних базах;
- зазначення прізвищ авторів англійською мовою.

БД АФ «Коллективний автор», яка була створена з метою удосконалення пошуку публікацій вчених в БД ЕК та БД «Праці вчених УПА» за місцем роботи автора на 01.01.2020 р. складає 37 записів.

У 2019 р. продовжувалась робота з удосконалення **сайту** Наукової бібліотеки – головного інструменту підвищення іміджу бібліотеки.

Завдяки сервісу «Гугл-аналітика» маємо можливість постійно контролювати відвідування сайту.

За 2019 р. сайт НБ відвідали 20154 тис. відвідувачів (70% з них заходили на сайт з комп'ютерів, 24,5% – зі смартфонів, 5,5% – з планшетів), віддалених користувачів – 3769, було зроблено 29195 скачувань електронних версій навчально-методичних матеріалів. Було переглянуто 65155 сторінок сайту.

Електронний архів цього року відвідали 256341 користувачів, було зроблено 9742 скачувань.

Протягом року 2510 користувачів скористалися послугами Інтернет у читальному залі, з них 1570 – через серверний клас.

Ознакою сучасного розвитку бібліотеки ННППІ м. Бахмут є створення інформативної сторінки бібліотеки на сайті інституту (<http://www.nnppi.in.ua/index.php/kafedri-nnppi/naukova-biblioteka>), де відображається інформація про усі заходи, що відбуваються у бібліотеці, книжкові виставки, нові надходження до бібліотеки, робота бібліотеки в цілому. *На 2020 рік планується планомірне наповнення власної сторінки на сайті інституту новими матеріалами з інформаційно-бібліографічної діяльності бібліотеки з організацією інтерактивних посилань до сайту НБ, на якому розміщено ЕК м. Бахмут.*

У наступному році бібліотека буде використовувати елементи агресивного маркетингу для просування електронних повнотекстових ресурсів, у т.ч. під час інформаційних заходів бібліотеки.

У 2019 р. УПА надано доступ до електронних наукових баз даних Scopus та Web of Science. Науковою бібліотекою проведено цикл тренінгів для викладачів академії з наповнення авторських профілів науковців. Фахівці бібліотеки консультують та практично допомагають зареєструватися у реєстрах ідентифікаторів автора ORCID, наукометричних БД (Google Scholar, WoS та ін.).

У рамках реалізації Проекту сприяння академічній доброчесності у 2019 р. Науковою бібліотекою було продовжено угоду з компанією «Антиплагіат» для перевірки наукових робіт студентів та науковців академії на оригінальність. Протягом року на плагіат перевірялись дисертації, студентські роботи для олімпіад та конкурсів, статті для фахових збірників наукових робіт УПА. За допомогою сервісу Unicheck було перевірено 7 тис. сторінок.

Серед заходів, що забезпечують діяльність Наукової бібліотеки у запровадженні нових форм створення, зберігання та поширення наукового надбання УПА й забезпечення до нього стійкого доступу, стали кроки в напрямі «Library Publishing» (Бібліотечне видавництво). У тісній взаємодії з

відповідальними редакторами наукових збірників «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування» Наукова бібліотека приймає участь у просуванні фахових видань академії до міжнародних наукометричних баз даних. Проведено роботу з оновлення сайтів збірників на загальнодержавній технологічній платформі Open Journal Systems (OJS), наповнення сайтів новою інформацією у відповідності до вимог міжнародних наукових баз даних. У звітному році внесено 164 статті з фахових видань «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування». За 2019 р. перевірено 1537 бібліографічних записів у пристатейних списках літератури, які включають джерела інформації українською, російською та іноземними мовами; проіндексовано 89 статей у збірниках. У звітному році було складено 1537 бібліографічних записів для References.

Проводиться робота з Crossref з отримання та присвоєння Digital Object Identifier (DOI) статтям збірників.

У 2019 р. інформація про наукові збірники УПА відправлялася на онлайн наукометричну платформу Index Copernicus International.

На 2020 р. планується продовжити роботу у цьому напрямку.

Надалі також планується продовжити роботу з наповнення бібліографічних і повнотекстових баз даних:

- *електронного архіву (репозиторію) «EIArUIPA»*
- *повнотекстового ресурсу «Інженерно-педагогічна освіта»*
- *електронного каталогу повнотекстовими навчально-методичними виданнями*
- *БД авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів.*

Робота з організації і вдосконалення традиційних картотек у зв'язку з активізацією впровадження ІКТ у Науковій бібліотеці УПА не проводиться. Але бібліотека інституту УПА в м. Бахмут, продовжує наповнювати свою СКС та інші карткові картотеки. Незмінною залишалась робота з удосконалення СКС, також постійно велась та редагувалась реєстраційна картотека періодичних видань, алфавітно-предметний покажчик до СКС, картотека абонентів ВРІ, картотека наукових праць професорсько-викладацького складу ВНЗ. Робота з тематичними картотеками «Вища освіта та сучасність» і «Сучасна економіка», як і в попередні роки, проходила належним чином.

Всього розставлено до цих картотек 26 карток (2018 р. – 88):

- «Вища освіта та сучасність» – 23 картки;
- «Сучасна економіка» – 3 картки.

Зменшення кількості пояснюється значним зменшенням підписки періодичних видань у бібліотеці ННПП.

До картотеки «Праці наукових робітників та викладачів» було додано 192 картки.

У минулому році велика увага приділялася удосконаленню **інформаційних послуг**. В інформаційній роботі бібліотека все більше

орієнтується на електронні засоби комунікації. Активно використовуються можливості Інтернет і електронної пошти. З використанням новітніх технологій здійснюються всі форми інформаційної роботи: масової, групової, індивідуальної. Крім того, залишаються і традиційні форми роботи.

З метою масового інформування про нові надходження літератури до фонду бібліотеки було організовано:

- бібліотекою ННППІ в м. Бахмут 2 «Дня інформації»;
- 16 виставок нових надходжень літератури;
- складено «Алфавітний покажчик періодичних видань, передплачених бібліотекою УПА», перегляд якого доступний із сайту бібліотеки;
- складено співробітником бібліотеки ННППІ м. Бахмут та передано на кафедри «Алфавітний покажчик періодичних видань, передплачених бібліотекою».

Для інформаційного супроводу наукової діяльності академії було підготовлено книжкові виставки:

- до Всеукраїнської студентської олімпіади (II тур):
«Видання викладачів УПА за 2015-2019 рр.» (117 прим.);
«Інженерно-педагогічна освіта» (52 прим.).

У 2019 р. у напрямку Групове інформування Науковою бібліотекою заходи не проводились з об'єктивних причин.

У наступному році вирішено замість Днів бібліотеки на факультетах проводити навчальні семінари за темами, запропонованими кафедрами, за прикладом цього року (тренінги для викладачів зі створення та наповнення авторських профілів).

Індивідуальне інформування здійснювалось шляхом диференційованого обслуговування керівництва (ДОК) академії. В режимі ДОК надавалася інформація з питань:

- вища освіта України: законодавство (Коваленко О.Е., ректор, Тарасюк А. П., 1-ий проректор з навчальної роботи);
- керівник ВНЗ (Коваленко О. Е., ректор);
- розвиток і вдосконалення вищої освіти (Васильєва І. Г., проректор з науково-педагогічної роботи);
- наукова діяльність ВНЗ (Купріянов О. В., проректор з наукової роботи);
- управління освітою та законодавство про вищу освіту (керівник ННППІ Коломієць В. В.);
- організація наукових досліджень (заст. керівника з наукової роботи ННППІ Михальченко Г. Г.);
- методологія і методика освітнього процесу (заст. керівника ННППІ Семенець Д. А).

Пріоритетними напрямками інформування професорсько-викладацького складу є питання в галузі педагогіки і психології вищої освіти

та профтехосвіти. Керівництву академії систематично надавалася бібліографічна інформація з цих питань.

Протягом року всіма підрозділами бібліотеки здійснювалась **довідкова робота**. Виконання різних видів довідок – одна із складових роботи всіх обслуговуючих підрозділів бібліотеки. Це – фактографічні, адресно-бібліографічні, тематичні (усні й письмові) довідки і довідки на уточнення бібліографічного опису. Крім того, співробітники бібліотеки надають консультації користувачам з пошуку потрібної інформації.

Всіма підрозділами бібліотеки і бібліотекою інституту виконано 3471 довідки, з них тематичних – 1298, в автоматизованому режимі – 1260.

Тематичні довідки виконувались за допомогою ЕК і фондів наукових бібліотек Харкова: ХДНБ ім. В. Г. Короленка, ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна.

У 2019 р. сервіс «Віртуальна довідкова служба» користувачами не використовувався. На нашу думку це пояснюється інформативністю сайту бібліотеки, збільшенням інформаційного ресурсу в ЕК тощо.

У 2019 році кафедрою педагогіки, методики та менеджменту освіти продовжувалася науково-дослідна робота «Створення освітньо-розвивального середовища у ЗОШ для обдарованих дітей». Наукова бібліотека проводила роботу з пошуку, відбору, оцифрування матеріалів з теми цієї НДР.

Кількість оцифрованих документів для цієї роботи склала 2724 сторінки.

У минулому році продовжувалась участь бібліотеки в корпоративному проекті «Система реферування української наукової літератури», який забезпечує формування загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова», а також випуск галузевих серій Українського реферативного журналу «Джерело» і підтримку он-лайнного доступу до БД «Наукова періодика України». Бібліотека виконує аналітико-синтетичну обробку фахових видань академії «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», «Машинобудування» та надає реферативну інформацію про них до НБУ ім. В. І. Вернадського.

Повні тексти збірників надсилаються для БД «Наукова періодика України» до НБУ ім. В.І. Вернадського. У 2019 р. надано інформацію та представлено повні тексти 10 випусків збірників:

- «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», вип. 59–64;
- «Машинобудування», вип. 21–24.

З метою більш повного інформування користувачів бібліотека бере участь у корпоративному проекті ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського з аналітичного розпису статей з періодичних видань.

За звітний період складено, експортовано із БД ЕК та відіслано електронною поштою 232 описи з 19 джерел.

Як і в попередні роки, бібліотека приймала участь

– у складанні «Зведеного каталогу періодичних видань, які надійшли до провідних бібліотек Харкова у 2018 р.», що створюється щороку ХДНБ ім. В.Г. Короленка.

– у проекті «Зведений каталог періодичних видань, підписаних бібліотеками ЗВО м. Харкова у ...р.».

У 2020 р. планується продовжувати роботу у корпоративних проектах з бібліотеками НБУ ім. В.І. Вернадського, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, ХДНБ ім. В.Г. Короленка, ЦНБ ХНУ ім. Каразіна.

У 2019 р. продовжувалась **науково-бібліографічна і видавнича діяльність**, яка включала складання біобібліографічних показників та рекомендаційних списків літератури.

Підготовлено і видано:

біобібліографічні показники до ювілеїв професорів УПА:

Коваленко О. Е. : біобібліогр. показник : до 60-річчя з дня народження / Укр. інж.-пед. акад. / уклад.: Т. В. Калініченко, С. В. Карпенко, Т. Ю. Ніколаєва ; відп. ред. С. В. Карпенко. – Харків : УПА, 2019. – 116 с.

Ковальов В. М. : біобібліогр. показник : до 90-річчя з дня народження / Навч.-наук. проф.-пед. ін-т Укр. інж.-пед. акад. / уклад.: О. О. Риндя, Т. Ю. Ніколаєва ; відп. ред. С. В. Карпенко. – Бахмут : ННППІ УПА, 2019. – 100 с.

Показники представлено на сайті бібліотеки у розділі «Бібліографічна продукція бібліотеки». Бібліографічні показники відправлено також у ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського для представлення на сайті у розділі бібліографічна продукція мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Складено також:

• інформаційний показник

Алфавітний показник періодичних видань, отриманих бібліотекою УПА у 2018 р. (для «Зведеного показника періодичних видань, отриманих провідними бібліотеками м. Харкова у 2018 р.», електронна версія якого передається до інформаційно-бібліографічного відділу ХДНБ ім. В. Г. Короленка) (упоряд. Т. Ю. Ніколаєва);

• рекомендаційні списки літератури (2):

1. «Костянтин Дмитрович Ушинський – вчитель вчителів, основоположник наукової педагогіки» (28 док.),
2. «Рік Китаю в Україні (106 док.).

До семінару «Застосування хмарних сервісів у роботі бібліотек» для бібліотекарів професійно-технічних навчальних закладів Харківської області підготовлено відеоролик «**Віртуальна екскурсія Науковою бібліотекою УПА**».

У 2020 р. планується підготувати та видати:

- *біобібліографічний покажчик до ювілею професора УПА Луначека В. Е.*

З метою популяризації та відображення своєї бібліографічної продукції Наукова бібліотека бере участь у корпоративному проєкті ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Метабібліографія Харківщини». Для цієї БД відправлено електронною поштою списки з гіперпосиланнями на матеріали, що розміщено на сайті Наукової бібліотеки у 2019 р.: бібліографічні покажчики, рекомендаційні списки, віртуальні виставки.

Однією із задач вищого професійного навчання є формування особистості з відповідним рівнем інформаційної компетентності і інформаційної культури. Вміння оперативно знаходити інформацію, оцінювати її і ефективно використовувати є необхідною навичкою для професіонала будь-якої галузі.

У 2019 р. проведено 10 годин занять з «Основ інформаційної культури» для студентів 1 курсу.

Інформаційно-бібліографічна робота у 2020 р., як і у попередньому, буде спрямована на вдосконалення інформаційного забезпечення та бібліографічного обслуговування всіх категорій користувачів. Для виконання цього завдання передбачаються такі заходи:

- *створення та наповнення власних інформаційних ресурсів: проблемно-орієнтовані і повнотекстові бази даних;*
- *підвищення інформаційної якості ДБФ шляхом його поповнення сучасними довідковими, енциклопедичними і інформаційними виданнями як на традиційних так і електронних носіях;*
- *вдосконалення інформаційного обслуговування професорсько-викладацького складу академії, використовуючи можливості нових технологій, надавати тріал-доступи до науково-інформаційних ресурсів;*
- *застосування нових інформаційних технологій під час проведення занять зі студентами перших курсів для набуття ними навичок інформаційної культури шляхом пошуку інформації з використанням АБІС «ІРБІС-64» і електронних ресурсів академії;*
- *рекламування електронних ресурсів бібліотеки на кафедрах і серед студентів академії, систематичне оновлювання інформації на сайті бібліотеки.*

ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІК ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ. СТАН КНИГОЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Єдиний інформаційний ресурс Наукової бібліотеки складається з різних типів та видів вітчизняних та іноземних видань, наукової, науково-популярної, навчальної, довідкової, інформаційної, художньої літератури, офіційних видань, неопублікованих матеріалів, документів на традиційних та електронних носіях інформації, він включає ресурси всіх підрозділів Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту академії ННППІ в м. Бахмут.

Станом на **01.01.2020 р.** загальний фонд Наукової бібліотеки та бібліотеки ННППІ в м. Бахмут складає **614984 прим.** з них електронних документів – 16055 прим., у т.ч.:

- фонд Наукової бібліотеки – **557065 прим.** (82397 назва), з них електронних документів – 14300 прим.;

- бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – **57919 прим.**, з них електронних документів – 1755 прим.

Крім цього, при ННІГОТ (м. Стаханов) залишилося на тимчасово окупованій території –257424 прим. («заморожені» дані з 2014 року).

У 2019 р. до фондів бібліотеки **надійшло на незначну кількість більше документів ніж у попередньому:**

	<u>у 2018 р.</u>	<u>у 2019 р.</u>
Всього прим.:	2571	2899
- книг	768	1293
- журналів	687	533
- газет	28	28
- неопублікованих документів	47	251
- електронних документів	913	760
- інших документів	156	34

Протягом року до фондів Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту **надійшло 2899 прим.** (1332 назв) нових видань, у т.ч.:

- до фондів Наукової бібліотеки – 2638 прим. (1100 назв.), з них 741 – електронних док.;

- до фондів бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – 261 прим. (232 назв), з них 19 електронних док.

Основні джерела надходжень друкованих документів до фонду Наукової бібліотеки у 2019 р.:

– за рахунок коштів академії – 300 прим.

- дарунки від юридичних і фізичних осіб – 629 прим. друкованих видань та 453 – електронний ресурс;
- взамін втраченої користувачами – 96 прим. різних видань: підручників, методичних видань та художньої літератури;
- передача від НДЧ та вчених секретарів – 88.

За видами видань до фонду наукової бібліотеки надійшло:

- книги – 1045
- журнали – 524
- газети – 13
- неопубліковані документи – 251
- електронні видання – 741
- інші документи – 34.

Обмінний фонд (ОФ) Наукової бібліотеки складає на 01.01.2020 р. **1063 прим.**

У 2019 році з обмінного фонду (ОФ) бібліотеки було передано до Білоруського національного технічного університету 6 прим.

Надходження до обмінного фонду у 2019 склало 13 примірників.

2018			2019		
надійшло до ОФ	передано в інші фонди	складає на 01.01.2017 р.	надійшло до ОФ	передано в інші фонди	складає на 01.01.2018 р.
8	15	1056	13	6	1063

Протягом року своєчасно оновлювався перелік літератури ОФ, представлений на сайті Наукової бібліотеки. Крім того, постійно редагується БД «Обмінний фонд», яку створено на базі ЕК як самостійну базу даних для якісного формування і обліку ОФ.

Планується активізувати роботу з книгообміну у наступному році з метою поповнення фонду бібліотеки навчальною і науковою літературою та популяризації видань викладачів академії.

Протягом звітнього року до фонду Наукової бібліотеки **надходили електронні документи мережевих баз даних:**

- навчально-методичних видань – 453 док.,
- авторефератів дисертацій – 10 док.;
- електронного архіву (репозиторію) EIAr UIPA – 114 док.;
- збірників наукових праць (2 видання) академії – 164 док.

Електронних носіїв із записом надійшло до бібліотеки ННППІ м. Бахмут – 19 док.

Всього надійшло у 2019 році – 860 електронних документів.

Формування фонду в *бібліотеці ННППІ в м. Бахмут* відбувалося відповідно до профілю діяльності інституту та інформаційних потреб користувачів, але використовувалися не всі джерела комплектування. Нові надходження становлять **261 прим.** (232 назв):

- книги і брошури - 218 прим. (120 назв);
- журнали - 9 прим. (8 назв);
- газети - 15 прим. (2 назв);
- видання на зйомних носіях - 19 прим.

У 2019 р. згідно із замовленнями кафедр, бібліотеки та відділів академії було своєчасно здійснено передплату періодичних видань на 2-ге півріччя 2019 р. та 1 півріччя 2020 р. Вона склала 151936 грн. 18 коп. Замовлено на 2020 р.:

- газет – 17 комплектів (11 назв),
- журналів – 83 комплекти (76 назв).

Кошти, витрачені на передплату періодичних видань в бібліотеці *ННППІ в м. Бахмут* у звітному році складають 3671,86 грн.

Протягом 2019 р. з фондів Наукової бібліотеки та бібліотеки ННППІ в м. Бахмут було **списано і вилучено** з різних причин **4989 прим.**, з них:

з фонду Наукової бібліотеки – 4829 примірників (847 назв), з яких: книги становлять – 2571 прим., внутрішньовузівські навчально-методичні видання та брошури – 854 прим., періодичні видання: журнали – 1391 прим., газети – 13 компл.

з фонду бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – 160 прим. (29 назв), з яких:

книги та брошури становлять – 63 прим., періодичні видання: журнали – 85 прим., газети – 12 компл.

За причиною списання видання розподіляються:

- морально та науково застарілі та зношені – 4946;
- загублені читачами – 131.

З метою визначення тематико-типологічного складу фонду бібліотекою обліковуються видання з *психолого-педагогічної тематики* в АРМі «Каталогізатор». У 2019 р. надійшло **583** прим. видань з питань педагогіки та психології. Станом на 01.01.2020 р. кількість цих видань у фонді Наукової бібліотеки складає 4505 назв, 37053 прим.:

- «Психологія» – 1092 назви, 6005 прим.,
- «Освіта. Педагогіка» – 3413 назв, 31048 прим.

Бібліотекою ННППІ м. Бахмут також ведеться облік книжкового фонду з цієї тематики. У 2019 р. надійшло 1 прим. (1 назва) видань з *психології та* 36 прим. (10 назв) видань з питань *освіти і педагогіки*. Станом на 01.01.2020 р. в бібліотеці ННППІ цей фонд складає:

- «Психологія» – 126 назв, 500 прим.;
- «Освіта. Педагогіка» – 344 назв, 2983 прим.

Діяльність Наукової бібліотеки з формування фондів у 2019 р. була спрямована на якомога повніше задоволення потреб різних категорій користувачів шляхом поєднання традиційних та активного впровадження інноваційних форм і методів роботи. У 2019 р. поповнилися **повнотекстові БД**, створені бібліотекою, які зберігаються на бібліотечному сервері. Обсяг цих БД **на 01.01.2020 р. складає 13183 док.**, з них :

- електронні навчальні та навчально-методичні видання кафедр (ЕНМВК, складова частина ЕК) - 5541 док.;
- автореферати дисертацій, що захищені науковцями УПА (складова частина ЕК) – 239 док.;
- монографії науковців УПА (складова частина ЕК) – 58 док.
- електронний архів (репозиторій) ElAr UPA – 5771 док.;
- «Вища освіта в світлі європейських реформ» – 260 док. ("законсервована");
- збірники фахових видань академії (2 збірника) – 1314 док.

Кількість електронних носіїв (документів) з записом складає **2872 док.**, у т. ч. БД РЖ ВІНІТІ – 397 прим., 3 прим. таблиць УДК, 717 – видання на CD. **Загальний обсяг електронних ресурсів Наукової бібліотеки складає 16055 док.**

Протягом звітного року здійснювався **облік** нових надходжень документів та їх вибуття. Індивідуальний облік документів, що надходили до фонду Наукової бібліотеки, здійснювався в автоматизованому режимі в АРМі «Комплектатор» з роздрукуванням листів інвентарної книги. Облік фонду здійснювався відповідно до «Інструкції з обліку документів, що знаходяться у фондах Наукової бібліотеки УПА».

Облік документів БД ЕНМВК та електронних варіантів авторефератів дисертацій і монографій науковців УПА здійснюється у службових реєстраційних картотеках.

Документи електронного архіву ElarUPA обліковуються автоматично у програмі DSpace.

Облік фонду бібліотеки ННППІ м. Бахмут здійснювався за традиційними обліковими документами:

- інвентарні книги на літературу;
- інвентарні книги на навчально-методичні видання;
- книга сумарного обліку;
- книга реєстрації електронних видань;

картотека реєстрації періодичних видань.

У звітному році Наукова бібліотека приділяла увагу питанням **книгозабезпеченості навчальних дисциплін** інформаційними ресурсами,

комплектуванню незабезпечених та доукомплектуванню малозабезпечених дисциплін як традиційними джерелами інформації, так і електронними документами з наданням вільного доступу до них користувачам бібліотеки.

У звітному році фонд **поповнився** виданнями з дисциплін: основи психології і педагогіки, менеджмент освіти, менеджмент освітньої діяльності, методика професійного навчання, сучасні освітні системи (педагогіки, методики та менеджменту освіти). Покращав стан книгозабезпеченості таких дисциплін, як: електричні методи та засоби вимірювання, електрична частина електростанцій (кафедра фізики, електротехніки і електроенергетики), теорія різання та інструмент (кафедра машинобудування та транспорту). У звітному році більше літератури надійшло дисциплін: українська мова професійного спрямування, українське фахове мовлення, історія української культури (кафедра філософії, українознавства і політології), технологія та організація харчової галузі (кафедра харчових та хімічних технологій), інформатика та комп'ютерна техніка, вища математика (кафедра інформаційних комп'ютерних технологій і математики) основи охорони праці, забезпечення пожежної безпеки (кафедра охорони праці, стандартизації та сертифікації), педагогіка вищої школи, корпоративне управління, матеріально-фінансові та кадрові умови діяльності соціального закладу, система державного управління соціальним закладом, соціальні аспекти в гуманітарній політиці держави, управління персоналом у соціальному закладі (кафедра креативної педагогіки та інтелектуальної власності), в т.ч. за рахунок електронних версій видань.

Недостатньо забезпеченими залишаються дисципліни: екологічні питання нафтогазової галузі, основи енерго- та ресурсозбереження в нафтогазовій галузі (кафедра теплоенергетики та енергозберігаючих технологій), комп'ютерний дизайн (кафедра технологій та дизайну), математичні задачі в енергетиці (кафедра фізики, електротехніки і електроенергетики), фізико-хімічні властивості матеріалів (кафедра технології і дизайну).

Відсутня у фонді абонементу навчальна література з дисциплін: будова і налагодження систем програмного управління (кафедра машинобудування та транспорту), засоби вимірювальної техніки в нафтогазовій галузі, комп'ютерне моделювання і САПР обладнання та технологічних систем галузі, матеріалознавство енергетичного виробництва (кафедра теплоенергетики та енергозберігаючих технологій), інтелектуальний бізнес (кафедра економіки та організації діяльності суб'єктів господарювання) електромеханічні системи енергетичних об'єктів, інноваційні технології та управління ресурсами в галузі (кафедра фізики, електротехніки і електроенергетики), введення до ІТ-бізнесу (кафедра інформаційних комп'ютерних технологій та математики).

Таким чином, із загальної кількості дисциплін (581) забезпеченими є 77% дисциплін, малозабезпеченими 17% дисциплін, незабезпеченими 6% дисциплін.

У 2020 р. поточну роботу щодо редагування БД VUZ АРМу «Книгозабезпеченість» буде продовжено.

Задля аналізу **книгозабезпеченості** навчальних дисциплін у 2019 році бібліотека ННППШ в м. Бахмут почала засвоювати електронну БД АРМ «Книгозабезпеченість».

У роботі з формування єдиного інформаційного ресурсу на 2020 р. передбачається

– вдосконалення взаємодії з кафедрами та іншими підрозділами академії з питань формування і використання фонду, а також здійснення спільної роботи із книгозабезпеченості навчальних дисциплін, зокрема дисциплін із нових спеціальностей;

– формування фонду з урахуванням даних книгозабезпеченості навчальних дисциплін;

– вилучення з фонду морально та науково-застарілої літератури згідно з визначеними термінами відповідно до «Перспективного плану роботи бібліотеки з фондом на 2016 -2020 рр.»;

– продовження роботи з книгообміну з бібліотеками вищих навчальних закладів України, публічними бібліотеками;

– стосовно фонду навчальної літератури планується подальша робота з перегляду застарілої літератури, а саме назв навчальних видань, які не користуються попитом. Відібрані зразки будуть передані на кафедри з метою прийняття рішень по їх списанню чи використанню у навчальному процесі. Це дасть можливість звільнити площі у книгосховищі, планувати роботу з пересування фонду.

НАУКОВЕ ОПРАЦЮВАННЯ ДОКУМЕНТІВ. ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВОГО АПАРАТУ

Створення ефективної системи бібліотечно-інформаційного обслуговування неможливе без ведення, оновлення і удосконалення інформаційно-пошукового апарату бібліотеки. Тому цей напрямок роботи залишається одним з основних у діяльності Наукової бібліотеки.

До складу інформаційно-пошукового апарату бібліотеки входять

Електронні каталоги:

- Електронний каталог (ЕК) НБ;
- ВАНМУТ – ЕК бібліотеки ННППШ м. Бахмут;
- AS – Авторські свідоцтва, патенти, інші охоронні документи;
- TR – Праці співробітників УПА;

- R – Інтернет-ресурси;
- Традиційні каталоги та картотеки:**
- генеральний алфавітний каталог;
- генеральний систематичний каталог (законсервовано у травні 2017 р.);
- каталог періодичних видань;
- каталог авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів;
- нумераційний каталог держстандартів (ДСТУ);
- на підсобні фонди Наукової бібліотеки:
- алфавітний каталог – читальний зал,
- каталог навчально-методичних видань – читальний зал;
- на фонди бібліотеки ННППІ в м. Бахмут:
- алфавітний каталог;
- систематичний каталог;
- каталог навчально-методичних видань;
- каталог електронних видань;
- каталог періодичних видань.

Картотеки:

на фонди бібліотеки ННППІ в м. Бахмут:

- систематична картотека статей за темами:
- «Вища освіта»;
- «Сучасна економіка»;
- картотека книгозабезпеченості навчальних дисциплін;
- «Праці наукових робітників та викладачів»

У 2019 р., як і в попередні роки, значна увага приділялася **веденню ЕК**, його поповненню і редагуванню. Створення ЕК здійснювалося засобами АРМів «Комплектатор» і «Каталогізатор» програмного забезпечення «ІРБІС-64».

В АРМі «Комплектатор» здійснювалось:

1. щодо періодичних видань:
 - оформлення передплати в інтерфейсі «Передплата»;
2. щодо нових надходжень літератури до фонду:
 - опис нової партії літератури для КСО в інтерфейсі «Надходження», «Новий запис»;
 - введення опису книг в такі поля: «Бібліографія», «Коди», «Відомості про примірники»;
 - кодування штрих-етикетками в полі «Відомості про примірники»;
 - прив'язка навчальних і навчально-методичних видань до дисциплін через АРМ «Книгозабезпеченість»;
 - роздрукування листків для інвентарної книги.

В АРМі «Каталогізатор» здійснювалось:

- реєстрація всіх періодичних видань з їх штрих-кодуванням;
- вилучення з електронного каталогу списаних номерів журналів («Кумуляція») та видалення аналітичних записів;
- вилучення з ЕК електронних записів всіх списаних з фонду видань;
- повний бібліографічний опис нових надходжень;
- систематизація і предметизація усіх нових надходжень;
- введення бібліографічних описів на ретроспективну частину фонду бібліотеки: фонду абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань;
- роздрукування книжкових формулярів, топокарток, карток для ГАК та службових картотек.

Обсяг ЕК Наукової бібліотеки на 01.01.2020 р. складає **154236 зап.**

У 2019 р. всього до ЕК усіма підрозділами бібліотеки внесено 3746 бібліографічних записів.

У 2019 р. продовжувалося введення ретроспективної частини фонду Наукової бібліотеки (а саме – друковані видання з фонду абонементу наукової літератури). Було введено до ЕК 549 електронних записів.

Динаміка поповнення ретроспективної частини ЕК за останні три роки:

	2017	2018	2019
Назви	731	172	549

У роботі зі створення ЕК активно використовувався модуль «ІРБІС-корпорація».

На 2020 рік планується поповнити електронний каталог записами ретроспективної частини фонду в кількості 500 назв з фонду абонементу наукової літератури.

На основі даних ЕК про дисертації, що захищені в УПА, у рамках участі в корпоративному проєкті ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського до «Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології» надіслано 8 записів. Планується подальша робота з поповнення цієї БД.

Постійно ведеться робота в БД «Обмінний фонд», яка виконує функції службової БД і на 01.01.2020 р. нараховує 110 зап.

Обсяг **ЕК бібліотеки ННППІ** в м. Бахмут на 01.01.2020 р. складає **4250 записи**. Упродовж року до ЕК введено **98 записів**.

Протягом року проводилася робота з редагування бібліографічних записів та словників електронної бази даних, здійснювалась перевірка на правильність внесення даних.

(Детальніше про бібліографічні БД див. розділ «Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота»).

У звітному році продовжувалась робота *зі створення традиційних каталогів*. Надруковано та розставлено до всіх каталогів та картотек Наукової бібліотеки 3648 карток, з них:

- до ГАК – 1210,
- для службової картотеки електронних документів – 453,
- для топокаталогу ч/з – 277,
- для топокаталогу сектора книгосховища – 1288.

Динаміка поповнення традиційних каталогів Наукової бібліотеки за останні роки:

пор. №		2017	2018	2019
1.	Нові надходження (назви)	941	845	812
2.	Поповнення каталогів і картотек (картки)	1493	2722	3648

У 2019 році вилучено, згідно з актами на списання друкованих видань:

- з ГАК – 571 карт. (445 назв);
- з каталогу періодичних видань – 1404 прим.

На 01.01.2020 р. обсяг каталогів Наукової бібліотеки складає:

- ГАК – 129290 карт.,
- ГСК – 102 411 карток (законсервованій з травня 2017 р.).

У поточному році редагування ГАКу з метою виявлення заставок та заміни пошкоджених карток в каталозі не проводилось у зв'язку зі звільненням працівника. Робота з редагування ГАК планується на 2020 рік.

У 2019 р. проведено певну роботу з традиційним інформаційно-пошуковим апаратом бібліотеки **ННППІ** в м. Бахмут.

Обсяг каталогів та картотек цієї бібліотеки на **01.01.2020 р.** становить **31 231 картку**.

У звітному році систематизовано, предметизовано та складено бібліографічних описів на **232 назви док.** Надруковано **466 каталожних** карток та **261** формулярів, замінено **27** зношених, наклеєні **261** книжкових кишеньок та **71** книжкових ярликів.

У звітному році розставлено **497 карток** до каталогів та картотек з них:

- алфавітний каталог – **94 карток**;
- систематичний каталог – **94 картки**;
- картотека навчально-методичних видань – **63 карток**;
- картотека книгозабезпеченості – **28 карток**;
- праці наукових робітників та викладачів – **192 карток**.

Тематичні картотеки:

- «Вища освіта і сучасність» - **23 картки**;
- «Сучасна економіка» - **3 картки**.

Для кращого розкриття фонду бібліотеки працівник протягом року здійснював часткове методичне й технічне редагування карткових каталогів: алфавітного на правильність розстановки карток, заміну зношених роздільників; систематичного каталогу – на правильність розстановки та уточнення формулювань назв розділів і рубрик, контролю за їх наповненням.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 22.02.2017 р. №177 «Про припинення використання в Україні Бібліотечно-бібліографічної класифікації та впровадження Універсальної десятикової класифікації» усі нові надходження до Наукової бібліотеки та бібліотеки ННППІ м. Бахмут систематизуються за УДК. З травня 2017 р. законсервовано систематичний каталог Наукової бібліотеки. У книгосховищах на розділи літератури, засистематизовану за ББК, робляться нові роздільники з індексами УДК та відсилання. Література з технічних наук і раніше систематизувалась за УДК.

У бібліотеці ННППІ м. Бахмут цього року проведено роботу зі систематизації за УДК розділів: мікроекономіка, макроекономіка, економіка, статистика. Виправлено шифрів на **461 книзі**.

Виправлено шифри на каталожних картках в каталогах – 474 картки.

На 2020 р. всіма підрозділами Наукової бібліотеки, до функцій яких входить створення інформаційно-пошукового апарату, та бібліотекою ННППІ в м. Бахмут планується:

- *продовження роботи зі створення ЕК та бібліографічних баз даних;*
- *поповнення ЕК записами ретроспективної частини фонду в кількості 500 назв книг з фонду абонементу наукової літератури;*
- *поповнення ЕК бібліотеки ННППІ м. Бахмут записами на електронні документи бібліотеки м. Слов'янськ з посиланнями на повні тексти;*
- *продовження роботи з традиційними каталогами по їх поповненню і редагуванню.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ

Єдиний інформаційний ресурс Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту ННППІ в м. Бахмут – важлива складова інформаційного середовища академії. Він включає бібліотечні фонди та електронні документи, що зберігаються у фондах та на бібліотечних серверах. Організація та збереження єдиного інформаційного ресурсу є важливим завданням і пріоритетним напрямком роботи Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту.

Система організації фондів та оптимального режиму їх використання регламентується документами: «Перспективним планом роботи по формуванню фондів НБ УПА на 2016-2020 рр.», «Положенням про формування єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про збереження єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про електронну бібліотеку Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про електронний архів (репозиторій) УПА» тощо.

У Науковій бібліотеці та бібліотеці інституту склалася і діє система заходів збереження інформаційного ресурсу, що функціонує за такими основними напрямками:

- облік нових надходжень документів;
- облік перерозподілу фондів між структурними підрозділами бібліотеки;
- планові перевірки фондів;
- робота із запобігання та ліквідації читацької заборгованості (див. розд. «Організація обслуговування користувачів»);
- упорядкування системи розміщення фондів;
- забезпечення охорони фондів від несанкціонованого винесення, розкрадання та навмисного пошкодження документів;
- контроль за санітарним станом фондів;
- організація захисту електронних документів.

Важливою складовою системи заходів збереження єдиного інформаційного ресурсу є його облік – комплекс операцій, що забезпечують одержання точних відомостей про обсяг, склад і рух інформаційного ресурсу. Облік здійснюється згідно з Інструкціями «Про облік бібліотечного фонду НБ УПА» та «Про прийом, облік та обробку електронних документів у НБ УПА». Облік нових надходжень відображено в розділі «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін».

Облік книжкових фондів та їх рух по підрозділах-фондотримачах бібліотеки здійснюється в загальному нумераційному топокаталозі на основний та підсобні фонди бібліотеки, який ведеться сектором наукової

організації та збереження фондів на основі «Положення про загальний топографічний каталог НБ УІПА».

Усі нові надходження книг до фондів Наукової бібліотеки протягом року, **розподілено за основним та підсобним фондами** таким чином (у прим.):

Підрозділи бібліотеки:	2018 р.	2019 р.
абонемент наукової літератури та фонду рідкісних видань	234	282
в т.ч. фонд рідкісних видань	0	0
загальний читальний зал	299	280
читальний зал для науковців	47 (в т.ч. 18 дис., 4 зв., 25 автореф.)	367 (в т.ч. 20 дис., 190 АС, 156 автореф., 1 ін. літ.)
абонемент художньої літератури з сектором культурно-просвітницької роботи	28	21
абонемент навч. літ-ри	193	302
відділ наук. інф.-бібліогр. діяльності	36	36
організац.-методичний сектор	5	0

Основними напрямками роботи зі зберігання фондів у 2019 р. було:

- переоблік фонду рідкісних видань;
- упорядкування фонду загального читального залу з метою оптимізації його змістовного складу;
- перевірка книг та періодики на правильність їх розстановки.

Загалом **перерозподіл книжкового фонду** протягом звітнього року склав 87 прим. Здійснено облік перерозподілу в топографічному та електронному каталогах.

Станом на 01.01.2020 р., враховуючі нові надходження літератури, внутрішньобібліотечний перерозподіл та вибуття видань, підсобні фонди по підрозділах бібліотеки налічують (в підсумкових цифрах враховані, крім книг, і інші види видань):

	Нові надходження	Перерозподіл	Вибуття (в т.ч. списання)	Станом на 01.01.2020
Наук/аб.	282	10	840	93226
в т.ч. фонд рідкісних видань	-----	—	-----	602
Ч/З	280	—	11	Книги 9954 М/вказ.-2591 Ж-ли-12972

				Всього-25517
Ч/з для науковців	367 (в т.ч. 20 дис., 190 АС, 156 автореф., 1 прим. ін. літ.)	–		421 дис., 295 звіти, 428 ін.л-ра, 2359 автореф., 1500АС Всього-5003
Худ./аб.	21	1	1	Книги 12041 Журнали-196 Всього-12237
Навч.аб.1	2	34	42	Книг 26120 М/вказ.-46936 Всього-73056
Навч.аб.2	300	40	1343	Книги 74769 М/вказ.-125536 Всього-200305
Навч.аб.3	-----	–	419	Книги 41030 М/вказ.-35592 Всього-76622
НІБД	36	1	1	Книги 2053 Журнали 516 Всього-2569
ОрМС	–	1	1	Книги 673 Ж-ли-268 Всього-941
РФ	-----	-----	-----	Всього-6652

Усі відомості про переміщення фонду було своєчасно відображено в ЕК (електронному каталозі).

У звітному році відповідно до Наказу ректора № 404 від 20.09.2019 р. було здійснено **перевірку** книжкового фонду рідкісних видань абонементу наукової літератури. За результатами перевірки було встановлено, що всього в перевірній частині фонду літератури налічується – 602 прим., виявлено літератури в наявності – 602 прим., недостачі не виявлено.

Запланована вибіркова перевірка фонду наукової літератури не проводилась з об'єктивних причин. Тому, на *2020 рік планується її провести згідно з «Перспективним планом роботи з формування фонду...» у кількості 5500 прим. та **602 прим.** відповідно.*

У звітному році проведена значна робота з **упорядкування системи розміщення** фондів. Продовжено упорядкування фонду **абонементу наукової літератури** у новому приміщенні на 1-му поверсі корпусу. Протягом року систематично відбувалося часткове пересування фонду для розміщення нових видань на абонементі навчальної літератури.

Рух фонду навчальної та навчально-методичної літератури на абонементі
навчальної літератури у 2019 році

	нові надходження (кіль-ть прим.)	списання (кіль-ть прим.)	перерозподіл (кіль-ть прим.)
Підручників	302	1722	74
Метод.вказівок	24	653	-
Загальна кількість	326	2375	74

Основна тенденція формування фонду навчально-методичних видань останніх років полягає у тому, що у друкованому вигляді до фонду відділу надходить незначна кількість примірників з дисциплін. Викладачі кафедр надають до бібліотеки електронні версії навчально-методичних видань, завдяки чому користувачі можуть їх отримати у віддаленому доступі на сайті Наукової бібліотеки.

Протягом звітного року *бібліотекою ННППІ в м. Бахмут* здійснювався комплекс робіт, які сприяли вдосконаленню організації фонду та його оперативному використанню:

- систематична розстановка нової та поверненої читачами літератури;
- перевірка правильності розстановки літератури на полицях;
- оновлення оформлення фондів поличними роздільниками;
- ремонт пошкоджених видань.

Особливе значення в роботі Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту має облік і **збереження електронних інформаційних ресурсів**. Облік електронних ресурсів див. у розділі «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін».

Збереження і безпека інформаційних ресурсів електронної бібліотеки забезпечується на рівні серверної системи Windows Server 2008. Записи, створені в АІБС «ІРБІС» автоматично копіюються щоденно на сервер, де вони зберігаються.

Доступ до електронних ресурсів здійснюється з дотриманням Закону України «Про авторське право і суміжні права». Види доступу визначені у «Правилах користування електронною бібліотекою НБ УПА», це

- вільний доступ до ресурсів бібліографічних БД;
- авторизований доступ до повнотекстових ресурсів;
- доступ з окремих робочих місць у локальній мережі академії до придбаних БД.

Доступ до електронних ресурсів бібліотеки ННППІ в м. Бахмут забезпечення їх збереження забезпечується таким чином:

1755 дисків, що зберігаються в бібліотеці (м. Бахмут), містять навчальні та навчально-методичні видання викладачів кафедр інституту. Вони розміщені у конвертах та зберігаються у спеціальних шухлядах за

назвами кафедр та алфавітом прізвищ укладачів, надаються студентам у вільне користування за погодженням з укладачами. У 2019 р. продовжено створення на основі цих документів повнотекстову БД в електронному каталозі бібліотеки ННППІ м. Бахмут. Доступ до повнотекстових БД здійснюється шляхом авторизації в ЕК.

На 2020 р. Науковою бібліотекою та бібліотекою ННППІ в м. Бахмут у роботі з організації фондів та їх збереження планується:

- удосконалення обліку нових надходжень традиційних та електронних документів та перерозподілу видань по підрозділах бібліотеки;
- активізація роботи з попередження читацької заборгованості (див. розд. «Організація обслуговування користувачів»);
- проведення планової роботи із фондом періодики: складати акти і вилучати з фонду (до 1000 прим. щорічно) згідно термінів зберігання;
- упорядкування фонду і вибіркова перевірка фонду абонементу наукової літератури ;
- щорічна перевірка фонду рідкісних видань;
- робота з підготовки актів на списання брошурного фонду (сер. «Знання») застарілих за змістом;
- подальший перерозподіл фондів НБ з метою підвищення якості задоволення інформаційних запитів користувачів;
- подальше упорядкування фондів навчально-методичних видань відповідно змін у структурі академії та ННППІ;
- ремонт пошкоджених видань, оновлення поличних роздільників;
- проведення санітарних днів, обезпилення фондів;
- перевірка на правильність розстановки;
- робота з відмовами на літературу;
- систематичне обезпилювання.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

Наукова робота

Сучасна бібліотека ЗВО як соціокомунікаційна установа нині перебуває у процесі трансформаційних перетворень. Успішний розвиток бібліотеки сьогодні залежить від швидкого реагування на процеси, які проходять в освітньому середовищі, від своєчасного прогнозування і проектування бібліотечної стратегії, правильного вибору пріоритетів, формування нового світогляду працівників. Ці фактори потребують пильної уваги до наукової і методичної діяльності, яка має носити інноваційний характер.

У 2019 р. директорку Наукової бібліотеки Карпенко С. В. було включено до складу Науково-методичної комісії сектору вищої освіти

Науково-методичної ради МОН України з питань організаційно-методичного забезпечення вищої освіти.

Наукова діяльність бібліотеки у звітному році була зосереджена на підтримці наукової діяльності академії, шляхом участі бібліотеки окремою секцією «Сучасні інформаційно-бібліотечні технології» у роботі щорічної науково-практичної конференції академії та роботі міжнародних конференцій, семінарів, які проводяться іншими бібліотеками і установами, складанні науково-бібліографічної та біобібліографічної продукції, наданні тріал-доступів до повнотекстових іноземних колекцій провідних видавництв світу, оприлюдненні результатів роботи бібліотеки в офіційних фахових виданнях та матеріалах конференцій, участі у корпоративних проектах.

1. Участь бібліотеки окремою секцією «Сучасні інформаційно-бібліотечні технології» у роботі щорічної науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії.

У межах роботи секції «Сучасні інформаційні технології» 52-ї науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії заслухано 6 доповідей співробітників бібліотеки:

- Карпенко С. В. Library Publishing як один із сервісів НБ УІПА
- Протопопова І. І. Відкритий доступ як засіб сприяння розвитку науки.
- Третьяк О. С. «Хмарні технології» у практиці роботи НБ УІПА.
- Ніколаєва Т. Ю. Наукова бібліотека УІПА в Інтернет-просторі.
- Мартинова Т. М. Організація фондів і каталогів наукової бібліотеки УІПА за таблицями УДК.
- Лисойван В. І. Міжбібліотечний абонемент на допомогу забезпечення інформаційних потреб науковців УІПА.

Тези доповідей розміщено в електронному репозиторії (архіві) EIAr UIPA – (Electronic Archive of Ukrainian Engineering Pedagogy Academy).

У 2020 р. планується підготувати тези доповідей на щорічну науково-практичну конференцію науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії за темами:

- Соціокультурна діяльність Наукової бібліотеки УІПА (Ступка С. М.);
- Сучасні тенденції формування фондів вузівських бібліотек (Полумиско С. М.);
- Трансформація компетентностей сучасних бібліотекарів (Карпенко С. В.);
- Роль бібліотеки в процесі електронної наукової комунікації (Ніколаєва Т. Ю.)
- Корпоративна культура роботи НБ УІПА (Пономаренко Н. В.);

- Роль топографічного каталогу у підвищенні ефективності роботи бібліотеки (Животова С. П.).

2. Складання науково-бібліографічних та біобібліографічних показників. Видання бібліотеки.

У 2019 р. продовжувалась *науково-бібліографічна діяльність*, яка включала підготовку і видання бібліографічних, біобібліографічних показників та рекомендаційних списків літератури. За звітний рік підготовлено і видано: 2 біобібліографічних показника серії «Вчені УІПА – ювіляри». (детальніше див. розділ «Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота»).

3. Участь у роботі міжнародних конференцій та семінарів, які проводилися іншими бібліотеками і установами у тому числі он-лайн конференціях.

Всього у 2019 р. співробітники бібліотеки брали участь у роботі 8-ми конференцій і семінарів (детальніше у розділі «Управління, робота з кадрами»).

У жовтні 2019 р. Наукова бібліотека УІПА спільно з кафедрою інформаційних комп'ютерних технологій і математики та Науково-методичним центром професійно-технічної освіти у Харківській області проведено **семінар для бібліотекарів професійно-технічних навчальних закладів Харківської області «Застосування хмарних сервісів у роботі бібліотек»**. Директорка Наукової бібліотеки Карпенко С. В. провела віртуальну екскурсію бібліотекою та виступила з доповіддю «Наукова бібліотека як центр підтримки науки у ЗВО».

4. Публікації співробітників бібліотеки в офіційних виданнях, матеріалах науково-практичних конференцій та семінарів. Видання бібліотеки.

Опубліковано всього 8 статей і тез доповідей:

Карпенко С. В. Наукова бібліотека як центр підтримки науки у ЗВО / С. В. Карпенко // Бібліотечний Меркурій. – 2019. – Вип. 2 (22). – С. 183–189.

Карпенко С. В. «Рівняння на науковця» обо сучасні сервіси бібліотеки ЗВО / С. В. Карпенко // Сучасна бібліотека: проблеми, досвід та вектори розвитку : матеріали наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Харків, 28-29 трав. 2019 р.). – Харків, 2019. – С. 17-20.

Карпенко С. В. Library Publishing як один із сервісів НБ УІПА [Електронний ресурс] / С. В. Карпенко // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (52-га, трав. 2019 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6273>.

Протопопова І. І. Відкритий доступ як засіб сприяння розвитку науки [Електронний ресурс] / І. І. Протопопова // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (52-га, трав. 2019 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6276>.

Третьяк О. С. «Хмарні технології» у практиці роботи НБ УПА [Електронний ресурс] / О. С. Третьяк // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (52-га, трав. 2019 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6278>.

Ніколаєва Т. Ю. Наукова бібліотека УПА в Інтернет-просторі [Електронний ресурс] / Т. Ю. Ніколаєва, Н. В. Пономаренко // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (52-га, трав. 2019 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6277>.

Мартінова Т. М. Організація фондів і каталогів наукової бібліотеки УПА за таблицями УДК [Електронний ресурс] / Т. М. Мартінова // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (52-га, трав. 2019 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6275>.

Лисойван В. І. Міжбібліотечний абонемент на допомогу забезпечення інформаційних потреб науковців УПА [Електронний ресурс] / В. І. Лисойван // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (52-га, трав. 2019 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6274>.

5. Підтримка наукової діяльності академії.

На підтримку наукової діяльності академії у 2019 р. Науковою бібліотекою надавалися наступні послуги та сервіси:

- послуги з наукового видавництва;
- розвиток наукових фахових видань академії;
- послуги репозитарію відкритого доступу;
- консультації з питань авторського права та відкритого доступу;
- забезпечення доступу до даних;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними та інше.

У 2019 році для користувачів Наукової бібліотеки УПА було надано доступ до БД SCOPUS та Web of Science.

Бібліотека здійснює моніторинг наукового потенціалу УПА та особистого рейтингу вчених в цих БД, раз на півроку інформація подається

до науково-дослідної частини академії та оприлюднюється директором Наукової бібліотеки на засіданнях Вченої ради та Науково-технічної ради академії. Регулярно надавалися довідки про h-індекс окремого вченого та місце академії у ранжуванні за індексом Гірша. Оперативно надати довідки допомагає «Авторитетний файл «Індивідуальний автор» в АБІС «ІРБІС», в якому у цьому році крім місця роботи автора почали додаватись інтерактивні посилання на профілі науковця.

Цього року проведено цикл тренінгів для викладачів академії з наповнення авторських профілів науковців.

Фахівці бібліотеки консультують та практично допомагають зареєструватися у реєстрах ідентифікаторів автора ORCID, наукометричних БД (Google Scholar, WoS та ін.).

6. Участь у корпоративних проектах

Протягом року продовжувалась робота бібліотеки у корпоративних проектах *«Наукова періодика України»* та *«Система реферування української наукової літератури»* НБУ ім. В.І. Вернадського, що забезпечує формування загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова» і підтримку он-лайнного доступу до БД «Наукова періодика України». В межах цих проектів бібліотека виконувала аналітико-синтетичну обробку фахових видань академії «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» (вип. 59-64) та «Машинобудування» (вип. 23,24).

Продовжувалась корпоративна робота з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з поповнення *галузевого реферативного ресурсу* для «Галузевої реферативної БД». З метою більш повного інформування користувачів у 2019 р. бібліотека продовжувала роботу у корпоративному проекті з *аналітичного розпису* статей з періодичних видань з питань педагогіки і психології в рамках спільної роботи з ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського (див. детальніше розділ «Науково-інформаційна діяльність»).

Наукова бібліотека УПА в 2019 р. продовжувала участь у міжнародному проекті *«Ірбіс-корпорація»*, що створений з метою запозичення бібліографічних записів та ефективної співпраці каталогізаторів. У 2019 р. значна кількість записів була запозичена при ретровведенні фонду наукової літератури. Водночас бібліографічні записи, створені співробітниками Наукової бібліотеки, активно використовуються працівниками інших бібліотек, що співпрацюють в ІРБІС-корпорації.

Як і в попередні роки, бібліотека брала участь у складанні *«Зведеного каталогу періодичних видань»*, які надійшли до провідних бібліотек Харкова у 2018 р.», електронна версія якого щороку передається до інформаційно-бібліографічного відділу ХДНБ ім. В. Г. Короленка. У 2018 р. бібліотека приєдналась до проекту *«Зведеного каталогу періодичних видань»*, підписаних бібліотеками ЗВО м. Харкова у...».

У 2019 р. бібліотека продовжувала участь у корпоративному проекті ХДНБ ім. В. Г. Короленка «*Метабібліографія Харківщини*» (детальніше див. розділ «Науково-інформаційна діяльність»).

Методична робота

Науково-методична робота бібліотеки включає дві самостійні складові частини. Одна з них – організація методичної роботи по всіх напрямках діяльності в колективі бібліотеки. Друга націлена на надання методичної допомоги бібліотеці ННППІ УПА в м. Бахмут.

Важливими напрямками методичної роботи бібліотеки і надалі залишаються:

– *методична підтримка діяльності Наукової бібліотеки та бібліотеки* ННППІ м. Бахмут. Бібліотекар Риндя О. В. протягом року постійно отримувала консультативну допомогу в телефонному режимі, або е-поштою з питань:

- організації обліку бібліотечних процесів, планування роботи та звітності;

- підготовки регламентуючої документації на різні напрями і процеси роботи;

- методичної та практичної допомоги в процесі створення БД ЕК м. Бахмут, наповнення його повними текстами електронних видань ННППІ та створення БД «Читач», впровадження АРМу «Книгозабезпеченість».

– *розробка та редагування організаційно-управлінської, технологічної документації*

У 2019 р. поновлено:

– Положення про відділ наукового формування, опрацювання, каталогізації та зберігання бібліотечно-інформаційних ресурсів

– Інструкція про організацію та порядок роботи підрозділів бібліотеки з друкованими навчально-методичними виданнями;

– Інструкція про організацію, порядок обміну, перерозподілу та обліку обмінного фонду.

Було перероблено посадові інструкції всіх співробітників бібліотеки у відповідності новим вимогам до оформлення. Розроблено посадову інструкцію для нової посади – редактор.

У 2020 році планується

розробити:

– *Інструкцію про планування дій на випадок виникнення екстремальної ситуації у бібліотеці*

поновити:

- Інструкцію про порядок вилучення з бібліотечних каталогів карток на списані документи з фондів Наукової бібліотеки;
- Правила користування Науковою бібліотекою УПА;
- Положення про організацію та порядок надання платних послуг;
- Інструкцію про проведення перереєстрації користувачів Наукової бібліотеки УПА;
- Положення про довідково-бібліографічний фонд ВНІБД.

Протягом звітного року здійснювалася *підготовка планів, звітів, довідок*, у т.ч.:

- Звіт-план про діяльність бібліотеки за календарний рік;
- Звіт-план та статистичні таблиці основних показників роботи бібліотеки для ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- План науково-інформаційної і видавничої діяльності Наукової бібліотеки УПА та основних заходів, спрямованих на підвищення професійної майстерності працівників бібліотеки у 2020 році
- Звіт про наукову роботу бібліотеки для НДЧ;
- Звіт про роботу бібліотеки за навчальний рік.
- План написання і підготовки до видання навчальної та навчально-методичної літератури академії на 2019/2020 н.р.
- Для самоперевірки діяльності бібліотеки – довідки про інформаційне забезпечення дисциплін кафедр підручниками, навчальними посібниками, методичними вказівками.

У наступному році науково-методична робота буде спрямована на подальше підвищення рівня усіх напрямків діяльності бібліотеки. (Див. «План організаційно-методичної роботи бібліотеки на 2020 р.», «План науково-інформаційної та видавничої діяльності на 2020 р.»).

УПРАВЛІННЯ. РОБОТА З КАДРАМИ. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Для забезпечення інформаційно-бібліографічного супроводу навчальної та наукової діяльності академії бібліотека потребує дієвого, якісного, інноваційного управління.

Управління діяльністю бібліотеки здійснює безпосередньо директор бібліотеки. На рівні підрозділів – завідувачі відділами.

Традиційно управління бібліотекою продовжувало здійснюватися на основі колегіального вирішення виробничих проблем. З метою розвитку демократичних засад та колегіальності у прийнятті основних бібліотечних рішень працювали науково-методична рада та рада дирекції Наукової

бібліотеки. Протягом року на засіданнях Ради дирекції розглядалися такі питання:

- про аналіз звітно-планових документів відділів і основних контрольних показників бібліотеки в цілому;
- про затвердження звіту-плану роботи бібліотеки на 2019-2019 рр.;
- про затвердження інструктивно-методичних матеріалів;
- про участь у 52-й науково-практичній конференції науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів і співробітників академії в секції «Сучасні інформаційні технології»;
- про результати ретровводу наукового фонду бібліотеки до ЕК;
- про хід робіт з просування збірників наукових праць «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», «Машинобудування» до провідних наукових баз даних світу;
- про планування роботи на 2020 р.

Крім того, систематично проводилися оперативні наради з завідувачами відділів з окремих виробничих питань.

Визнаючи, що ефективність діяльності бібліотеки значною мірою залежить від кадрів, їх професійної підготовки, зацікавленого і креативного ставлення до роботи, значна увага приділялася добору і розстановці кадрів, підвищенню їх кваліфікації.

У 2019 році керівництво бібліотекою здійснювала Карпенко Світлана Володимирівна.

Станом на 01.01.2020 р. **штат бібліотеки нараховує 17 співробітників (1 у бібліотеці ННПШ), з них мають:**

- повну вищу освіту – 17 осіб;
у т.ч. спеціальну – 10 осіб.

За стажем роботи:

- понад 20 років – 5 осіб;
- з 10–20 років – 5 особи;
- з 3 до 9 років – 3 особи;
- до 3 років – 4 особи.

По відділах штати розподіляються:

- відділ наукового формування, опрацювання, каталогізації і зберігання бібліотечно-інформаційних ресурсів – 3 чол.,
- відділ обслуговування (3 абонементів і 2 читальних зала) – 4 чол.,
- відділ наукової інформаційно-бібліографічної діяльності – 5 чол., з сектором автоматизації і комп'ютерного забезпечення – 2 чол.,
- адміністрація – 2 чол.
- бібліотека інституту в м. Бахмут – 1.

Впровадження інформаційних технологій у практичну діяльність значно підвищує вимоги до бібліотечних спеціалістів. Необхідно постійно вдосконалювати навички роботи з комп'ютерною технікою, інформаційними технологіями, електронними документами.

Тому робота бібліотеки з кадрами по підвищенню кваліфікації співробітників є пріоритетним напрямком її діяльності. За останні роки в бібліотеці склалася певна **система підвищення кваліфікації**, яка передбачає

- підвищення професійного рівня співробітників;
- диференційне опанування новітніми технологіями відповідно до функціональної спеціалізації співробітників бібліотеки;
- підвищення загальнокультурного рівня.

Протягом року основна увага приділялася оволодінню навичками роботи для подальшого впровадження новітніх технологій, навчання інноваційним формам і методам роботи, удосконаленню практичних знань і вмінь.

В НБ УПА використовуються різноманітні (як традиційні так і нові, сучасні, інтерактивні) засоби для формування і розширення професійного світогляду бібліотечних працівників. Однією з найбільш поширених традиційних форм підвищення компетентності, що дозволяє різнобічно і планомірно висвітлювати питання теорії і практики бібліотечної діяльності, є **семінари та науково-практичні конференції**.

Протягом звітнього року співробітники бібліотеки брали участь у:

- семінарі за темою "Платформа Web of Science для наукової діяльності"(НБ УПА, 26 лютого 2019 року).
- семінарі для редакторів та редколегій наукових видань «Критерії та процедура відбору журналів Web of Science Core Collection» (ЦНБ Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Назаренко В. А., 26 лютого 2019 року).
- практикум «Навчити(ся) ефективно використовувати Web of Science і не припускати помилок»(Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Назаренко В. А., 28 лютого 2019 року).
- Міжнародній науково-практичній конференції «Наукова комунікація в цифрову епоху»(Наукова бібліотека НаУКМА, Карпенко С. В., 28-29 березня 2019 року).
- науково-практичній інтернет-конференції «Сучасна бібліотека: проблеми, досвід та вектори розвитку» (Наукова бібліотека НФаУ, Карпенко С. В., 28-29 травня 2019 року).(з доповіддю)
- Міжнародній науково-практичній конференції «Наукова еволюція досліджень бібліоінформаційної ноосфери» (Наукова бібліотека ОНУ

імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Карпенко С. В., 19-21 червня 2019 року). (з доповіддю)

- семінарі за темою «Можливості платформи Web of Science для наукової діяльності» (Наукова бібліотека УПА, 8 жовтня 2019 року).

У межах щорічної **науково-практичної конференції** науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії проведено засідання секції «Сучасні інформаційно-бібліотечні технології» у 2019 р. підготовлено 6 доповідей з публікацією тез у збірнику та розміщенням у репозиторії (архіві) EIAr UPA (див. розділ Науково-методична робота).

Велика увага в бібліотеці приділяється самоосвіті, яка передбачає вміння орієнтуватися у фаховій літературі, творче застосування самостійно здобутих знань на практиці. Підвищення кваліфікації, що відбувалося **шляхом перегляду фахових видань з бібліотечної справи** у формі «кільцевої пошти» дає можливість співробітникам бібліотеки знайомитися з досвідом роботи інших бібліотек.

У 2020 році планується продовжити проведення внутрішньобібліотечного підвищення кваліфікації за напрямками діяльності бібліотеки і академії.

У рамках підвищення кваліфікації для співробітника бібліотеки інституту УПА (мм. Бахмут) надавалась методична допомога на базі НБ, в телефонному режимі, електронною поштою з питання створення БД «Книгозабезпеченність» та з інших питань бібліотечної діяльності.

Офіційні документи МОН України і Міністерства культури і туризму України не передбачають обов'язкових заходів з підвищення кваліфікації для працівників бібліотек. Бібліотеки керуються рекомендаціями Науково-методичної бібліотечної комісії МОН України для Зональних (обласних) методичних центрів від 21.08.2008 р., де пропонується активізувати роботу з підвищення кваліфікації працівників усіх рівнів, особливу увагу приділити підвищенню управлінської кваліфікації керівних кадрів, започаткувати практику стажування бібліотечних працівників у бібліотеках провідних вищих навчальних закладів.

Перспективними засобами підвищення кваліфікації на 2020 рік, як найбільш ефективними, визначено:

- участь у науково-практичних конференціях всіх рівнів із сучасних проблем бібліотечної справи;
- участь у щорічній 53 науково-практичній конференції науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії з секцією «Сучасні інформаційно-бібліотечні технології» (підготовка доповідей);

- розвиток внутрішньобібліотечних заходів з підвищення кваліфікації, заохочення працівників бібліотеки до ознайомлення з публікаціями у виданнях з бібліотечної справи, досвідом роботи інших бібліотек, до підготовки доповідей і публікацій, що висвітлюють власний досвід роботи з впровадження сучасних інформаційних технологій;

- допомога в освоєнні ПЗ «ІРБІС» співробітнику бібліотеки інституту УІПА в м. Бахмут.

Систематично проводилися заняття відповідно до плану підготовки з цивільної оборони за 12 годинною програмою та пожежної безпеки (відповідальна – провідний бібліотекар Лисойван В. І.). Проводились заняття з охорони праці (відповідальна – директор бібліотеки).

Підвищення загальнокультурного рівня бібліотечних працівників проходило завдяки відвідуванню культурно-масових заходів, що проводились іншими бібліотеками та організаціями м. Харкова.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення бібліотеки у 2019 р. залишилося на рівні минулого року.

Загальна площа структурних підрозділів Наукової бібліотеки (м. Харків) на 01.01.2020 р. складає 876, загальна площа Наукової бібліотеки з бібліотеками інститутів УІПА (мм. Бахмут, Слов'янськ і Стаханов) – 2071 кв. м., з них 898 кв. м. – площа приміщень бібліотеки ННІГОТ м. Стаханов, яка опинилася на тимчасово окупованій території.

Приміщення бібліотек інститутів загалом складають 1243,5 кв. м., це:

- ННППІ (м.м. Бахмут, Слов'янськ) – 345,5 кв. м.;
- СтахННІГіОТ(м. Стаханов) – 898 кв. м.

Впровадження в бібліотечну діяльність новітніх технологій неможливе без комп'ютерної і офісної техніки. На 01.01.2020 р. у Науковій бібліотеці і бібліотеках ННППІ нараховується 28 персональних комп'ютерів, 10 з яких складають автоматизовані робочі місця користувачів електронного читального залу (10 АРМів), читального залу бібліотеки ННППІ м. Бахмут (2 АРМа). Для співробітників бібліотеки нараховується 18 АРМів, 1 БФП (багатофункціональний пристрій) для виконання платних послуг.

Кількість офісної техніки складає:

- принтери – 8 шт., з них 1 шт. – в бібліотеці ННППІ м. Слов'янськ;
- ксерокопіювальний апарат – 1 шт.;
- багатофункціональний пристрій (БФП) – 3 шт., з них 1 шт. – у бібліотеці ННППІ м. Бахмут;
- сканери планшетні – 1 шт.;
- сканери для зчитування штрих-кодів – 16 шт.;
- проекційний екран – 1 шт.;
- мультимедійний проектор – 1 шт.;

- web-камери – 3 шт.;
- акустична система – 1 шт.;
- ламінаторів – 1 шт.;
- свіч – 5 шт.;
- блок безперебійного живлення – 1 шт.
- гарнітура: навушники та мікрофон – 1 шт.

Наукова бібліотека має 1 потужний сервер. Усі робочі місця мають вихід до мережі Інтернет, у т.ч через встановлений доступ за технологією Wi-Fi. (дві точки доступу Wi-Fi у чит. залі).

На АРМах працівників Наукової бібліотеки та АРМах для читачів встановлено ліцензійні програми:

- Windows 7, XP;
- MS Office 2007, 2010;
- Windows Multi Point Server 2011;
- ПЗ «ІРБІС-64».

У Науковій бібліотеці проведено щорічну інвентаризацію матеріальних цінностей, недоліків по їх зберіганню не виявлено. Слід відзначити сумлінну працю зав. сектором Животової С. П., яка забезпечує відмінний стан обліку матеріальних цінностей бібліотеки.

Щомісячно бібліотека одержує проїзний квиток на метро для службових поїздок співробітників для виконання замовлень по МБА, відвідування науково-практичних заходів. Також бібліотека щорічно отримує «аптечку» з ліками для надання першої медичної допомоги.

На 2020 р. плануємо за фінансової можливості оновлення парку комп'ютерної техніки.